

iaeden

butlletí núm. 138

INSTITUCIÓ ALTEMPORDANESA PER A LA DEFENSA I ESTUDI DE LA NATURA

1980-2010
30 ANYS

Dibuix: Llorenç Pascua

estiu
2010

Butlletí de la IAEDEN

Número 138 - Estiu-10

**Editat per la Institució
Altempordanesa per a la
Defensa i Estudi de la Natura
(IAEDEN), entitat independent
sense afany de lucre i membre
de la Federació Ecologistes de
Catalunya.**

Apartat correus 245 Figueres

Tel.: 972 67 05 31

Fax: 972 67 03 91

e-mail: iaeden@sinix.net

web: www.iaeden.cat

Composició de la Junta Directiva
de la IAEDEN:President: *Ignasi Batet*Vicepresidenta: *Bàrbara Schmit*Secretari: *Joaquim Guillaumet*Tresoreria: *Vicenç Serradell*Vocals: *Anna Albó,**Marta Ball-Iloera, Lluís Benejam,**Carme Bosch, Joan Budó,**Sílvia Guitart, Salvador Jover,**Leonel Manso, Llorenç Pascua,**Montse Pascual, Esteve Robleda,**Ariana Seglar, Xavier Vizcaino.*

Han col·laborat en aquest número:

*Ignasi Batet, Lluís Benejam,**Gerard Carrion, Josep M. Dacosta,**Ramon Fortià, Garrollar,**Eduard Martí, Llorenç Pascua,**Montse Pascual, Ariana Seglar,**Joan Ventura.*

Disseny i fotos (Ll. P.):

Llorenç Pascua

Composició de textos:

Fotocomposició Roger - Figueres

Imprès a Impremta Canigó

Dipòsit legal: GI-2076/92

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix
necessàriament les opinions
expressades en les col·laboracions
signades pels seus autors.

© 2010, IAEDEN

S U M A R I

Portada: Dragó (<i>Tarentola mauritanica</i>)	1
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	4
Noticiari	6
Salvem l'Empordà.	12
PN Baix Ter: El Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter: un nou parc natural a l'Empordà	18
Custòdia agrària: Jornada-taller de custòdia agrària a l'Empordà	20
Butlleta d'inscripció	23

EDITORIAL

Altra vegada la Generalitat ha decidit per nosaltres com trinxar el nostre territori. Aquest cop es tracta d'implantar aerogeneradors a la nostra comarca. És evident que cal aprofitar el recurs vent del qual disposa la nostra comarca, però cal fer-ho de la millor manera possible, aquí ve la discussió. El govern català ha imposat els territoris on s'afavorirà la implantació de l'energia eòlica, les ZDP, deixant clar que a la resta de territori es poden seguir implantant mini parcs eòlics, que no vol dir miniaerogeneradors o microgeneració d'energia, senzillament no col·locar junts més de 5 macroaerogeneradors. A la nostra comarca, el Consell Comarcal va intentar impulsar un acord per triar la zona on implantar l'energia eòlica de forma consensuada pel consell d'alcaldes. Després d'encarregar un estudi a l'Institut Cerdà per avaluar les diferents possibilitats, es decideix apostar per la zona més favorable segons aquest estudi, el corredor d'infraestructures des de Figueres cap a la frontera, seguint la N-II i l'AP-7, prohibint la implantació de cap mena de macroaerogenerador a la resta de la comarca. Malauradament aquest acord no va tenir cap mena de valor per al govern de la Generalitat ja que tan sols hores més tard la premsa ja publicava les anomenades ZDP, res a veure amb la zona consensuada pels alcaldes. Els processos participatius on cadascú pot opinar i es pot arribar a un consens amb la millor solució per a tots no són de l'interès de les administracions, el ciutadà no hi està avesat i al govern ja li va bé. Només faltaria que el ciutadans s'haguessin de consultar per decidir el futur de tots! El que potser no sabíem era que a la Generalitat, l'opinió dels polítics locals, inclosos els del seu propi partit tampoc li interessaven. Som, tots plegats, més titelles del que ens pensàvem.

Encara hi som a temps, si no volem un Empordà ple de molins, una serra de l'Albera que no puguem ni reconèixer, una plana agrícola plena de macroaerogeneradors i un paisatge que ja ningú pugui apreciar. Cal que, ara més que mai, ens mobilitzem i fem saber a tothom que els empordanesos hi volem dir la nostra, volem poder opinar sobre el nostre futur i el del nostre territori!

CALENDARI D'ACTIVITATS

• **De l'1 de juliol al 2 d'agost. Exposició del IXX Memorial Albert Ramon i Estariol.**

Al Cortalet (centre d'informació dels Aiguamolls de l'Empordà) tindrà lloc, de l'1 al 31 de juliol l'exposició de les obres presentades a aquests prestigiosos premis de dibuix i pintura de natura. Una bona oportunitat per a admirar l'obra de les joves promeses en aquest camp de l'art. No us la perdeu!

L'últim dia, a les 6 de la tarda es fa l'entrega de premis. Un acte entranyable al qual esteu tots convidats.

Organitza: IAEDEN, APNAE, PNAE.

• **Del 10 al 12 de setembre. 5a Travessa de l'Albera. L'alba de l'Albera: de la Jonquera a Portbou a peu.**

A l'Albera hi ha paratges fantàstics, tot i que força desconeguts. Durant aquesta excursió pel terme de la Jonquera, Cantallops, Espolla, Rabós i Portbou, us proposem fer una visita d'alguns d'aquests indrets tan poc transitats. Des del refugi de la Tanyareda, a vora del puig Neulós, on passarem la primera nit, i al refugi del Coll de Banyuls, on passarem la segona nit, proposarem fer algunes activitats de caire cultural. Gaudirem d'unes vistes excepcionals de les muntanyes del sud de l'Albera, visitant el castell de Rocabertí, l'antic poblat de Requesens amb la seva ermita, el castell de Requesens, el pou del glaç, etc.

Hores a caminar: 15 hores en 3 etapes.

Desnivell positiu: 1.256 metres.

Nivell dificultat: moderat.

Cal dur: una mica de diners, menjar per tots els dies, sac de dormir, roba i sabates còmodes, gorra i... moltes ganes de passar-ho bé.

On ens trobarem: divendres, a l'estació d'autobusos de Figueres (7:45 h del matí).

Data límit inscripcions: dimecres 8 de setembre al 972 670531. Preu: gratuït pels socis de l'IAEDEN i Amics de Salvem Empordà. Pels no socis, 9 euros.

Organitza: IAEDEN.

Anellament al Mas Margall.

Seguint amb les sessions d'anellament als estanyols del Mas Margall, a càrrec de Joan Ventura, farem una sessió aquest mes d'agost, però encara està per concretar el dia exacte. Estigueu atents a la web de la IAEDEN o doneu-nos el vostre correu electrònic i us informarem.

Organitza: IAEDEN.

Alliberaments d'ocells als estanyols del Mas Margall.

Tal i com es va fer l'estiu passat estarem en contacte amb el Centre de Fauna dels Aiguamolls de l'Empordà per si algun dia es pot fer algun alliberament d'algun ocell als estanyols del Mas Margall. Aquests alliberaments es proposen pocs dies abans, per tant, si esteu interessants doneu-nos el correu electrònic i us avisarem.

Organitza: IAEDEN.

Foto: L.I. P.

Moment de l'alliberament
d'un mussol (*Athene noctua*).

**Per estar permanentment informats:
www.iaeden.cat**

Sortida de plantes medicinals a les Gavarres

El passat diumenge 11 d'abril una quarantena de persones van participar a la sortida guiada per la biòloga i autora del llibre *Usos i cultura popular de les plantes a les Gavarres*, Sandra Saura Mas i la Dolors Freixas. Durant la sortida els participants van poder aprendre a identificar plantes i a conèixer els seus usos medicinals. A més, la sortida va ser una bona manera de descobrir una mica més alguns indrets de les Gavarres.

Foto: Lluís Benejam

Un moment de la sortida etnobotànica.

Nit màgica d'astronomia i amfíbia

Crec que, per la trentena de persones que el passat 24 d'abril hi participàrem, el qualificatiu de màgica no va ser pas gratuït. Potser perquè la lluna, que caminava decidida cap a la seva plenitud, regnava en aquell cel de primavera. Potser perquè les reinetes i els rossinyols començaven la temporada de cànctics nupcials. O perquè l'entorn de l'estany petit de Canadal, al terme de la Jonquera, concentra un magnetisme especial fruit, tal vegada, de la proximitat d'abundants restes megalítiques. O, simplement, per la unió de tot aquest cúmul de circumstàncies. L'amena iniciació a l'astronomia que ens va oferir en Josep Espigulé, davant l'emoció estètica que provocava l'espectacle del cel nocturn, va servir perquè molts de nosaltres, potser per primer cop, ens adonéssim d'una forma deliberada d'algunes de les meravelles del firmament. La seductora lluminositat blanca de Venus o el vell Saturn amb el seu anell d'asteroides, observat amb telescopi, van guanyar l'admiració incondicional de molts. Seguidament la Sandra Saura i en Lluís Benejam ens van fer descobrir el món

aquàtic. Tot i la manca d'aigua a l'estany, en uns prats inundats propers, els mascles de reineta assajaven el seu potent cant per atreure unes femelles que no tenien pressa, i menys en una nit en què la temperatura encara no convidava massa als jocs amorosos. L'observació de prop de serps d'aigua, capgrossos i larves de diferents insectes va completar una molt didàctica sortida de camp.

Segurament que un passat molt més vinculat a la natura és la causa que fa que l'home urbà d'avui necessiti retornar-hi per recuperar coneixements i vivències que abans posseïa. Aquesta necessitat, potser sovint inconscient, fa que quan se'n van els rigors hivernals, molts de nosaltres estiguem predisposats a renovar el contacte amb l'entorn. Això és plenament satisfactori quan es troben persones disposades a compartir coneixements i entusiasme de manera entenedora i generosa.

Així va succeir aquella nit.

Llorenç Pascua

Sortida per veure balenes

El proppassat 8 de maig un grup de persones vam poder gaudir d'una sortida organitzada per la IAEDEN pel golf de Roses amb el fantàstic catamarà *Dzhul-Haà*, el rei dels mars en llengua maia, propietat dels amics del Projecte Ninam. Després d'embarcar ens van explicar les normes bàsiques de convivència, funcionament i moviment pel vaixell, demanant-nos un gran respecte pel vaixell, que és la casa de la parella que porta el Projecte Ninam. Al llarg de tot el dia vam fer un recorregut entre les illes Medes i el cap Norfeu. El dia, tot i ser assolellat, no va acompanyar massa perquè la mar de fons i el vent de migjorn van aixecar unes onades de mig metre que van fer impossible

Imatge de l'embarcació del Projecte Ninam.

Foto: Gemma González

poder detectar balenes o dofins, tot i passar-nos moltes hores furgant l'horitzó amb els prismàtics. Malgrat això, vam poder observar un parell d'espècies de peixos, el peix lluna o bot (*Mola mola*) i un grup de tonyines (*Thunnus sp*) caçant, i diverses espècies d'aus marines com mascarells, xatracos bec llarg, baldrigues mediterrànies, gavians i gavines rialleres. La cita més curiosa va ser la d'un grup d'una setantena de flamencs que van passar en formació i que vam veure des que van tornar el cap de Begur fins que van arribar al cap de Creus.

El Projecte Ninam és una plataforma per a l'estudi dels cetacis de la conca nord-occidental que sobretot opera a l'entorn del Parc Natural del Cap de Creus i que té la base al port de Roses. Els fons provenen bàsicament d'alguna minsa subvenció pública i de les sortides que organitzen amb la gent que hi està interessada, i que van des d'un dia a una setmana. Tots els participants a la sortida vam gaudir sense marejar-nos d'aquesta perspectiva diferent de la nostra comarca, vista des del mar, i de les espècies que hi viuen, i us animem a participar-hi.

Gerard Carrion i Salip

Sortida ornitològica als secans de Lleida

El 16 de maig es va organitzar una nova sortida per anar a veure ocells, aquest cop el destí triat va ser força més lluny del que és habitual, vam anar fins als secans de Lleida. L'objectiu era observar espècies estepàries, algunes de les quals actualment es troben amenaçades i només es poden veure en aquella zona. Tot i que el viatge va ser llarg, va ser una excursió molt interessant i la llista d'ocells observats no va ser petita. Les zones que es van visitar són: els secans de Belianes, la zona de la Timoneda d'Alfés, Aspa i l'embassament d'Utxesa. Aquest és el llistat dels ocells observats: ànec collverd, esplugabous, milà negre, àguila marcenca, aligot comú, tudó, tórtora, cucut reial, falciot negre, cuereta groga, rossinyol, bitxac comú, merla, bosqueta vulgar, papamosques gris, mallerenga cuallarga, mallerenga carbonera, teixidor, garsa, gralla, estornell vulgar, gafarró, cadenera, gratapalles, cruixidell, polla d'aigua, colom roquer, puput, cogullada vulgar, roquerol, oreneta cua-rogenca, oreneta cuablanca, còlit ros, còlit negre, merla

Foto: Elisabet i Jaume

Un moment de la sortida als secans de Lleida.

blava, tallarol capnegre, oriol, botxí meridional, capsigrany, gafarró, passerell comú, cabusset, martinet blanc, bernat pescaire, agró roig, arpella vulgar, rascló, gavià argentat, cuereta blanca vulgar, rossinyol bord, boscarla de canyar, balquer, repicatalons, terrorola vulgar, perdiu roja, voltor comú, xoriguer comú, falcó mostatxut, griva, trist, cigonya blanca, xoriguer petit, sisó, torlit, xixella, abellerol, gaig blau, calàndria, oreneta vulgar, pardal comú i pardal xarrec.

Sortida familiar a la vall d'Hortmoier

El dissabte 22 de maig onze persones vam fer una sortida organitzada per la IAEDEN per una de les valls més encisadores de l'Alta Garrotxa: ens referim a la vall d'Hortmoier que recull les aigües de la riera de Beget, les quals s'ajunten amb la riera d'Oix i aquestes al Llierca, per desguassar, finalment, al Fluvià. El dia ens va acompanyar plenament. Vam poder contemplar com les aigües s'han obert pas entre les cingleres calcàries de les estribacions de la serra llarga de

Monars, el pic de les Bruixes i el Comanegre d'una banda i el puig de Bestracà per l'altra. La sortida va córrer en un primer moment pel vessant de solell, per esdevenir després una agradable passejada pel vessant d'obaga, tot just després de travessar el Grau d'Escales. Avellaners, castanyers, pollancrees, verns i roures ens acompanyen durant el camí fins arribar al pla de Pansesilles on hi trobem dos roures enormes d'aproximadament uns 5 m de perímetre. Aquests roures estan marcats amb una marca reial, per tal que la gent no els talés i així aprofitar la fusta per fer vaixells. En diuen els roures del rei. Des d'aquí arribem a l'ermita de sant Miquel d'Hortmoier en un moment i tornem pel mateix camí tot travessant el riu on algú, fins i tot, s'hi va banyar. Aquesta sortida tenia un caire naturalista per observar algunes plantes, ocells i rastres de mamífers, i de tot en vam poder gaudir una mica. Des d'aquí es poden complementar les excursions cap a Talaixà i Sadernes o Sant Aniol, el Bestracà, Beget, etc.

Revisió de caixes niu a Requesens

El dissabte 29 de maig uns quants voluntaris vam anar a revisar les caixes niu construïdes aquest any en el taller de caixes niu que va organitzar la IAEDEN. Aquestes caixes fa uns dos mesos es van instal·lar a la zona de Requesens, i aprofitant que encara és època de cria d'ocells es van anar a mirar les caixes niu per a veure els resultats. D'un total de 10 caixes niu penjades, la meitat havien estat ocupades per mallerenga blava, *Parus caeruleus*, i fins i tot algunes caixes encara tenien polls.

Foto: Montise Pascual

Un moment de la revisió de caixes.

Sortida en bicicleta a Ventalló

Diumenge 30 de maig vam fer una sortida en bicicleta pel sector sud de la comarca. Vam sortir de Ventalló, a càrrec de l'Ernest Calderon, veí de la

població i ciclista d'esperit. Només érem quatre persones, però tot i així no ens ho vam pensar pas gaire i de seguida ja estàvem en ruta. El temps va acompanyar, ja que el sol es va comportar i no ens va abraçar amb una forta calor, pròpia d'aquesta època. De Ventalló estant ens vam dirigir cap a Viladamat sortejant camins per passar per sobre la C-31.

Des d'aquí, fins al restaurant el Molí de l'Escala i de seguida cap al passeig de Sant Martí d'Empúries, on hi arribem en pocs minuts. Després de contemplar la badia i descansar un xic, comencem el camí de retorn, però aquest cop cap a Cinclaus, límit del Parc Natural dels Aiguamolls i cap a l'Armentera. La ruta transcorre per terrenys planers, solcant antics i dessecats estanys que formaven part de l'extensa zona marjalenca que ocupava el rereduna de bona part de la badia de Roses. Ens arribem fins al Fluvià i el resseguim, tot passant per l'Arbre Sec, Valveralla i pràcticament fins a Vila-robau, que deixem a la dreta per arribar, finalment, al punt de sortida.

Imatge dels participants a la sortida.

Foto: Ignasi Batet

Passejada per a l'observació d'ocells urbans als entorns de Figueres

El diumenge 6 de juny, l'ornitòleg Enric Capalleras, va fer una sortida guiada a una quinzena de persones interessades en conèixer la diversitat ornitològica de la capital figuerenca. Tot i que una pluja a migmatí va estroncar part de la sortida, va haver-hi prou temps com per recórrer els jardins del Teatre Jardí així com els de la Clínica Santa Creu per veure algunes de les espècies d'aus de la ciutat de Figueres, que van des de les orenetes i pardals a les cotorres de Kramer.

Salvem l'Empordà

Èxit al concert homenatge a Lluís Llach!

Més de 700 persones van omplir de gom a gom el Teatre Jardí de Figueres en el concert homenatge a Lluís Llach el passat diumenge 30 de maig. En el concert hi van intervenir Guillamino, Sanjosex, Mazoni, Santi Arisa, Carme Callol, Josep Tero, Joanjo Bosk i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. El concert va tenir com a presentador en Manel Lucas, que al programa *Polònia* imita a Lluís Llach. Abans del concert es va projectar el documental: *Un país dempeus*. Des de Salvem l'Empordà s'ha volgut fer aquest homenatge a Lluís Llach per la col·laboració que el cantant ha donat molts cops a les entitats en defensa del territori fent concerts gratuïts. També cal destacar la llarga carrera artística del cantant empordanès “sempre lligada a la defensa dels seus ideals”. Per Salvem l'Empordà, Llach és un exemple de “coherència i sensibilitat amb els temes socials” i una “font d'energia que els encoratja a tirar endavant”.

Foto: L. P.

Dos moments del concert: Lluís Llach agraint l'homenatge i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà durant la seva actuació, amb Carles Coll, el seu director, al piano.

L'eòlica, ara més que mai, una amenaça real

Finalment la Generalitat de Catalunya ha tirat pel dret i ha imposat el seu model de planificació eòlica dilapidant el principi de consens territorial que s'havia aconseguit arrel de la proposta del Consell Comarcal de l'Alt Empordà. Davant d'aquesta nova agressió, la resposta de les entitats del territori va ser ràpida i contundent. El passat diumenge 6 de juny, es feia pública la Declaració de Vilartolí, amb el títol "Fem parlar les muntanyes: NO molins a l'Ablera", sotasignada per ARA (Associació Respectem l'Albera), PCAPIC (Plataforma Cívica Antimolins de Portbou i Colera), Salvem el Terraprim i Salvem l'Empordà. En el manifest mostrem la tristor i indignació perquè amb l'excusa d'un model energètic sostenible que amaga un gran negoci energètic, s'amenacen els nostres paisatges i el nostre patrimoni natural i cultural. Un sistema elèctric estable ha de reposar sobre el màxim de fonts energètiques, no només l'eòlica. Estem a favor d'un model energètic sostenible, racional i planificat d'acord a les necessitats de la ciutadania, basant en l'estalvi i l'eficiència i on es potenciïn al màxim les instal·lacions generadores de petita escala, enfront aquestes grans centrals que només cerquen el negoci. És inacceptable la proposta del govern perquè no posa cap límit als grans molins de vent. Permet la nova zona a l'Albera, permet els que estan en tramitació a la resta de la comarca, permet "miniparcs" en qualsevol indret i, per més inri, permet designar noves zones en el futur.

Per tot això, el passat 6 de juny vam fer parlar les muntanyes i la seva veu, que és la nostra, rebotant de pedra en pedra per damunt de les sureres i el romaní s'ha erigit com els dòlmens i els menhirs per dir ben clarament: NO ALS MOLINS!!!

A partir d'aquest acte, que va consistir en una desbrossada gegant en forma de NO, es va convocar una assemblea a Espolla pel dia 11 de juny. Allà es van crear diferents grups de treball formats per la gent dels pobles afectats i de la resta de la comarca per tal de defensar el territori d'aquesta amenaça que cada cop és més real.

El Pla Territorial de les Comarques Gironines corre pressa

En el butlletí del passat hivern informàvem que havíem tramès un escrit de suggeriments al Departament de Política Territorial i Obres Públiques exposant els nostres arguments contra l'avantprojecte de Pla Territorial Parcial de les comarques gironines. Doncs bé, tal i com ja havia anunciat la Generalitat, tenen pressa per aprovar el Pla abans de les eleccions de la tardor, per això han accelerat la tramitació i a finals d'hivern va sortir a exposició pública l'aprovació inicial, per la qual es va obrir un període de dos mesos d'al·legacions.

El passat 17 de maig la IAEDEN i Salvem l'Empordà, conjuntament amb l'ANG (Associació de Naturalistes de Girona), van fer públiques les al·legacions presentades, que segueixen el mateix sentit que les trameses a l'avantprojecte, ja que les modificacions han estat mínimes.

Així doncs, ens reafirmem en demanar que aquest nou Pla no deixi sense efecte el Pla Director Territorial de l'Empordà, pel qual vam lluitar tant de temps

Foto: Ll. P.

i que, tot i no ser el millor possible, és molt més afí a la realitat territorial que el que ens volen imposar ara. El fet més destacable és que en l'àmbit de l'Alt Empordà canvia l'estratègia de creixement de la majoria de pobles, permetent creixements totalment desproporcionats. Pel que fa als espais oberts, considerem que hi ha una greu desprotecció, bàsicament pel fet que s'exclou el sòl d'interès agrari de la categoria de sòl de protecció especial i la nova normativa proposada contempla nombroses excepcions inclosa una major permissibilitat en zones inundables, que ens allunyen encara més de la protecció real i efectiva que necessita el sòl de protecció especial.

D'altra banda, es manté el conjunt de despropòsits pel que fa a les infraestructures, amb el canvi d'ubicació de l'estació de Figueres i el desdoblament de l'A-2 com a màxims exponents. Fa molt de temps que reivindicuem que l'estació del tren convencional ha de ser al centre de Figueres i amb les vies soterrades i que el desdoblament de la N-II en format d'autovia (A-2) es pot substituir per l'ampliació de l'AP-7 tot adequant-ne els accessos i alliberant el peatge en el tram de Figueres.

Tornem a lamentar que, una vegada més, es desaprofiti l'oportunitat de corregir l'herència nefasta de la bombolla immobiliària per fer unes previsions més valentes i respectuoses amb el territori i adaptades a les necessitats de la gent.

8 anys després, el desori persisteix i s'intensifica

El ja llunyà juny del 2002 es va constituir la plataforma Salvem l'Empordà amb la intenció de sumar esforços per posar fre al desgavell territorial del moment. El cavall de batalla fou el Pla Director Territorial de l'Empordà, que va tardar més de quatre anys a aprovar-se. En aquells temps, en què la pressió territorial venia donada bàsicament pels creixements urbanístics desmesurats, poc ens podíem pensar que, 8 anys després, la situació hauria empitjorat fins a la situació actual. Durant aquests anys s'han aconseguit preservar molts llocs d'interès (cap de Ras, la

gola del Fluvià, Vilanera, connectors ecològics, etc.) i parar molts projectes (macrogranjes, camps de golf, aeròdroms, etc.). Però actualment l'Empordà té més amenaces que mai. La nova C-31 és un bon exemple d'aquest temor, una obra que fou una amenaça una colla d'anys, s'ha convertit en la crua realitat que avui patim a cavall dels dos empordans. Per això el passat 23 de maig, la C-31 va ser escollida per denunciar les múltiples amenaces que estan a punt d'agredir, un cop més, l'Empordà.

Foto: Ll. P.

Es va fer una crida per tal d'unir esforços per aconseguir urgentment:

- **Un pla especial que reguli la implantació de l'energia eòlica a la comarca.** Actualment hi ha, aprovats o en tramitació, 320 aerogeneradors a l'Alt Empordà. Cal replantejar el model energètic abandonant els projectes de grans centrals i línies elèctriques com la MAT i **potenciar la generació distribuïda.**
- Apostar d'una vegada per totes per la mobilitat sostenible, **mantenint l'estació comarcal de Figueres al centre de la ciutat** i apostant decididament pel transport públic.
- **Abandonar el projecte de la plataforma logística del Far d'Empordà** per emmagatzemar-hi una gran quantitat de contenidors provinents del port de Barcelona.

- **Abandonar el projecte de desdoblament de la N-II a l'alçada de Figueres i, a canvi, adequar els accessos a l'autopista i alliberar de peatge el tram de Garrigàs a Pont de Molins, essent una solució similar a l'adoptada a Girona.**
- **Incorporar el sentit comú a la planificació urbanística** adaptant-la a la nova situació social i econòmica.
- **Una protecció real i efectiva del sòl no urbanitzable**, potenciant una agricultura i ramaderia de qualitat enfront de la multitud de projectes que s'ubiquen en sòls no urbanitzables (activitats extractives, construccions il·legals, camps de golf...).

L'acte va ser molt participatiu i, a part del vermut amb tall de carretera hi va haver la simbòlica molifixació de l'Empordà, que va consistir en la crucificació d'un empordanès a un molí de vent.

Foto: Ll. P.

PN Baix Ter

El Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter: un nou parc natural a l'Empordà

El propassat 13 de maig el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter. Així finalitzava un llarg període de tramitació i es satisfien les aspiracions d'amplis col·lectius que de molt temps ençà han reivindicat la protecció d'una zona fins ara sotmesa a clars interessos econòmics i especulatius. Així, les demandes en bé de la salvaguarda d'aquests espais tenen els seus orígens l'any 1983, amb l'aprovació de la Llei de protecció dels aiguamolls empordanesos. Aquest document, en la tramitació parlamentària, deixava fora les zones humides del Baix Empordà per raó de les pressions rebudes de l'Ajuntament de Palafrugell, que tenia com a objectiu emplaçar a les basses d'en Coll una marina residencial. És d'aquesta manera com el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, malgrat el

Foto: Ramon Forrià i Rius

seu nom, només acabaria incorporant zones humides altempordaneses, cosa que ha suposat arrossegar un evident greuge històric i de notable imprecisió. Un aspecte molt interessant que val la pena destacar en l'aprovació d'aquest nou parc natural és el fet que es troba a cavall de les dues comarques empordaneses, i que afegeix una estratègica continuïtat a les zones humides de la badia de Roses. I diem estratègica tant pel fet d'eixamplar funcionalment el seu espai territorial, com també per incrementar encara més el seu potencial biològic.

És en aquest sentit que cal tenir en compte que l'àmbit del nou Parc Natural del Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter és, sense cap mena de dubtes, la zona de Catalunya que concentra una major biodiversitat en un menor espai territorial. Tal vegada aquesta és també la raó per la qual per primera vegada ens trobem en un cas a casa nostra en el qual s'estructura un espai protegit atenent raons biogeogràfiques i no pas de similitud dels ecosistemes que s'hi apleguen. El resultat és una plana i litoral empordanesos amb àmplies garanties de continuïtat si ens atenem a les resta del territori català, i que amb aquesta nova declaració s'afegeix de manera sinèrgica als valors ja consolidats de les zones de l'Albera, del cap de Creus i dels Aiguamolls de l'Alt Empordà.

Feta la Llei, però, cal ara omplir-la de continguts i dotar-la d'aquells mitjans que transformin la realitat i acabin per fer emmudir a aquells que s'hi han mostrat contraris. Perquè el Parc és el millor garant per aturar d'una vegada per totes l'especulació sobre el territori i una oportunitat per defensar amb fermesa la personalitat empordanesa. El Parc esdevé un complement perfecte a l'oferta residencial existent i una excel·lent ocasió pel desenvolupament d'un turisme respectuós amb el medi. El Parc posa en valor el territori. És el suport ideal per totes les activitats terciàries (càmpings, hotels, restaurants, turisme rural, cicloturisme, artesanía, turisme cultural...), tot això sense que se'n ressentin gens ni mica les activitats agrícoles. La cultura de l'arròs, amb una dilatada història al Baix Ter, podrà veure's garantida i potenciada sota la figura del Parc Natural.

El Parc, en definitiva, ha d'esdevenir símbol de modernitat, de mirar endavant, de trempera, d'aires nous i d'esperança per un futur millor. Felicitem-nos-en.

Ramon Fortià i Rius

Custòdia agrària

JORNADA-TALLER DE CUSTÒDIA AGRÀRIA. 16 de maig de 2010

El diumenge 16 de maig a l'ecomuseu La Farinera de Castelló d'Empúries, la IAEDEN vam organitzar la primera jornada-taller de custòdia agrària. La intenció de la IAEDEN d'aquesta primera trobada era debatre entre pagesos, productors, comerciants i ecologistes la possibilitat d'impulsar un projecte de custòdia del territori orientada al món agrari.

La custòdia del territori pretén recuperar la iniciativa privada i voluntària en la conservació dels valors naturals. En aquest sentit, ja existeixen múltiples experiències d'entitats, que a través d'acords de custòdia pactats amb propietaris d'un espai amb un interès ambiental determinat, gestionen aquests indrets. Per un costat el propietari rep el suport i l'assessorament de l'entitat per gestionar aquest espai, i per altra banda l'entitat té les garanties que aquell espai conservarà els valors ambientals que el fan singular (un exemple seria el cas dels estanyols del Mas Margall d'Avinyonet de Puigventós que la IAEDEN gestiona a través d'un conveni amb el propietari).

El model de custòdia agrària que es proposa en aquest cas és diferent de les experiències de custòdia del territori més habituals, ja que són projectes més encarats a l'àmbit agrari. Recentment han aparegut diverses experiències al respecte, segurament a causa de la situació actual de l'activitat agrària canviant i en crisi, i que cada vegada té més importància la garantia alimentària i el manteniment dels valors naturals, es demostra de forma prou clara, que cal donar un valor afegit a l'agricultura propera i respectuosa amb el medi ambient.

Les experiències que ja existeixen i que ens animen a estudiar el cas de la custòdia agrària a l'Empordà són Gallecs i Menorca:

– **Custòdia agrària a Gallecs:** A la jornada va assistir la tècnica agrícola de Gallecs (Vallès Oriental) que ens va exposar el desenvolupament de

Foto: Montise Pascual

l'interessant projecte impulsat en una zona periurbana de tradició agrícola (www.aegallecs.cat).

– **Custòdia agrària a Menorca:** Destacar l'experiència pionera del Grup Ornitològic Balear (GOB) que ha desenvolupat a l'illa de Menorca, amb un èxit prou patent entre els agricultors i propietaris rurals de l'illa. El que proposa el GOB als pagesos és un Acord de pràctiques agràries sostenibles, que pretén fomentar sistemes de gestió agrària que acostin la viabilitat econòmica amb la preservació dels valors ambientals i la biodiversitat. Aquest acord, és un acord voluntari entre una finca agrària i el GOB, que busca aconseguir un màxim d'unes mesures consensuades potencialment beneficioses tant per la viabilitat econòmica com per la conservació dels valors naturals. Existeix doncs, el convenciment un cop firmat l'acord que una col·laboració mútua pot portar aspectes positius a les dues parts.

Què ofereix el GOB als pagesos o propietaris?

- Assessorament tècnic de bones pràctiques agrícoles. Que ajudin a millorar la viabilitat econòmica de la finca i la protecció de la biodiversitat.
- Valor afegit en promoció. El GOB disposa de dos agrobotigues on es posen a la venda els productes de les finques amb les quals té els acords. O per exemple es promou la comercialització diferenciada, a través de les xarxes vinculades amb el GOB.

- Difusió i promoció dels productes.
- Recerca d'ajuts a l'Administració.
- Treballs de voluntariat a les pròpies finques.
- Organització de jornades tècniques d'agricultura i medi ambient.
- Realització d'estudis ambientals de les finques amb acords de custòdia.

I què demana el GOB als pagesos?

- Una gestió sostenible que compatibilitzi l'activitat humana i la preservació de la biodiversitat.
- L'aplicació gradual d'unes mesures acordades (en un període determinat de temps), beneficioses tant per l'activitat econòmica com per la conservació de l'entorn. Aquestes mesures poden anar des de la gestió del conreu, a gestió d'elements naturals...

I quins són els possibles beneficis?

- Beneficis socioeconòmics per a les finques: Augment dels ingressos per una comercialització diferenciada derivada del valor afegit del producte, accés a ajuts específics pel fet d'aplicar algunes de les mesures, reducció de costos aconseguida mitjançant pràctiques més adaptades al medi i increment de valor d'alguns aspectes de la pròpia finca.
- Beneficis socioambientals: Preservació d'espècies de flora o fauna, preservació d'ecosistemes, preservació de valors estètics, disminució de perills ambientals i disminució de consum de recursos.

Resulta interessant entendre que aquest és un projecte integral, en el qual existeix una relació estreta entre el pagès i el consumidor. El consumidor és conscient, que quan compra aquell producte, sap que prové d'una finca que està gestionada sota uns criteris sostenibles que afavoreixen la preservació del "seu" paisatge. És a dir, alhora s'afavoreix el sector agrícola local, el consum de productes de qualitat i la preservació del paisatge del propi territori. És el que s'anomena la producció agrícola i el consum responsable.

En aquesta primera jornada-taller es va decidir crear un grup de treball amb la representació de diferents sectors, per tal de definir un projecte a impulsar i que respongui a les necessitats del nostre territori. Si tens ganes de participar-hi o vols més informació ens pots contactar a agroterritori@iaeden.cat

amb el suport de:

Ajuntament
de Figueres
Alt Empordà

Medi Ambient

Diputació de Girona

Hi ha coses que **no tenen preu...**
però sempre hi ha qui està disposat
a **polir-se-les**

Foto: Carme Bosch

Les muntanyes han parlat i la seva veu, que és la nostra, rebotant de pedra en pedra, damunt les suredes i el romaní, s'ha erigit com els dòlmens i els menhirs per dir ben clarament: **NO ALS MOLINS!!!**

(Declaració de Vilartolí, 6 de juny de 2010)

En la defensa del **patrimoni natural empordanès**
tu pots ser part de la nostra força

Fes la teva aportació econòmica a favor de **IAEDEN / SALVEM L'EMPORDÀ**
al compte de Caixa Sabadell 2059-0825-54-8000030948